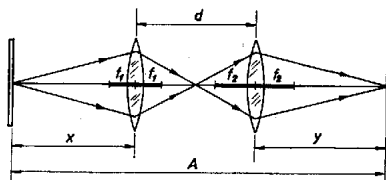

Lencserendszerünket úgy helyezzük el, hogy az első, f_1 gyújtótávolságú lencse a tárgytól x távolságra legyen (1. ábra).

1. ábra

A tárgyról az első lencse a leképezési törvény szerint $xf_1/(x - f_1)$ távolságban ad éles képet, amely a második lencsétől $d - xf_1/(x - f_1)$ távolságban van. Ismét a lencsetörvénnyel számolva a keletkezett képről, mint tárgyról a második lencse y távolságban ad képet:

$$y = \frac{f_2(d - f_1)x - f_1f_2d}{(d - f_1 - f_2)x + f_1(f_2 - d)}.$$

A tárgy és kép egymástól mért távolsága: $A = x + d + y$. y kiszámított értékét felhasználva és a kifejezést rendezve:

$$A = d + \frac{(d - f_1 - f_2)x^2 + (f_2 - f_1)dx - f_1f_2d}{(d - f_1 - f_2)x + f_1(f_2 - d)}.$$

Az a feltétel, hogy A , a tárgy és kép távolsága a lencserendszer minden helyzeténél ugyanaz legyen, akkor valósul meg, ha A kifejezése független x -től. Ebből következik, hogy x és x^2 együtthatóinak 0-nak kell lenniök, így egyrészt

$$f_2 - f_1 = 0.$$

Tehát a megkívánt feltétel akkor teljesül, ha $f_2 = f_1 = f$, vagyis a lencsék gyújtótávolsága egyenlő. Továbbá kell, hogy

$$d - f - f = 0 \text{ legyen,}$$

tehát $d = 2f$, a lencsék távolsága a gyújtótávolság kétszerese. A tárgy és kép távolsága:

$$A = d + \frac{-f^2d}{-f^2} = d + d = 2d = 4f.$$

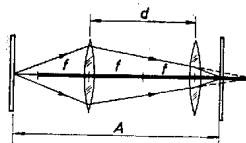
Az első lencse nagyítása $\frac{xf}{x-f}$: $x = \frac{f}{x-f}$, a második lencse nagyítása y : $d - \frac{xf}{x-f} = -\frac{x-f}{f}$. A teljes nagyítás a két lencse nagyításának szorzata:

$$\frac{f}{x-f} \cdot \frac{x-f}{-f} = -1.$$

Tehát a lencserendszer elhelyezésétől függetlenül fordított, eredeti nagyságú képet ad.

Sailer Kornél (Ózd, József A. Gimn. III. o. t.)

1. *Megjegyzés.* A sugármenet egy példája (2. ábra) is mutatja, hogy minden esetben vagy a tárgy, vagy a kép képzetes.

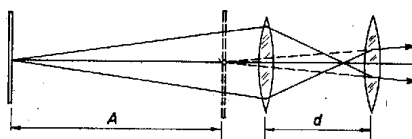

2. ábra

Egyébként a lencserendszer teleszkópikus, vagyis a lencserendszerre eső párhuzamos sugárnyaláb azt párhuzamosan hagyja el.

Korpássy Péter (Budapest, Eötvös J. Gimn. IV. o. t.)

2. *Megjegyzés.* Az is lehetséges, hogy a lencserendszer az A távolságon kívül van (3. ábra).

3. ábra

Váradai József (Budapest, Ságvári E. Gimn. IV. o. t.)